

**А ТЫ ЖЫЎ, КАБЗАР,
І ЖЫВУЦЬ ТВАЕ ПЕСНІ НА СВЕЦЕ.
І ТАБЕ, ПЯСНЯР,
ЗНОСЯЦЬ ПЕСЕНЬ ДАР
ТВАЕ ВОЛЬНЫЯ УНУКІ І ДЗЕЦІ.**
Якуб Колас

БУЛЬВАР ЯГО ІМЯ

Пагранічны Брэст. Знаёмства з ім шматлікія турысты звычайна пачынаюць з бульвару імя Шаўчэнка. Гэта адна з новых, самых шырокіх магистральных дарог.

Своасабы ўкраінскі каларыт бульвару надаюць алеі пірамідальных талюляў, пасаджаныя ў чатыры рады. І яшчэ адзін сімвалічны факт: у дамы на бульвар імя Кабзара з братняй украінскай зямлі па газарэсправе прышоў прыродны газ.

Многае тут нагадвае пра Тараса Рыгоравіча. Асабліва ў гэтыя дні. У школах, навуковых установах, клубах, на прадпрыемствах, праходзяць вечары, прысвечаныя вялікаму паэту.

Жыве ў Брэсце Васіль Пятровіч Ласковіч. Былы член Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, ён у гады беларускай акупацыі разам з украінскімі і польскімі рэвалюцыянерамі не адзін год пакутаваў у турме. Выступаючы нядаўна на адным з шаўчэнкаўскіх вечароў, Васіль Пятровіч раскаваў:

— Мне прыгадваецца, як у 1937 годзе вярнуўся ўкраінскаму камуністу — Шаўчэку з горада Барыслаўля — прышло ў турму з волі. «Евангеліе». Спачатку мы ўсе адзіліся, а Шаўчук нават разгубіўся. Але аказалася, што срод эвангеліскага вышляўчы быў уключены «Кабзара» Шаўчэнка. Гэтая вестка абляцела ўсю турму. Турэмная партыяная арганізацыя вырашыла разнажыць «Кабзара» ў некалькіх экзэмплярах. У самым цяжкім дні барацьбы з турэмнай адміністрацыяй, у дні гвалтовага палітвязня чыталі «Кабзара»...

Яшчэ адзін цікавы эпізод. Металдыстам Брэскай абласной бібліятэкі працаваў Аляксандра Васільевна Язвіцкая. Як дарэгу рэліжыю хавае яе дзёнік свайго бацькі, закатаванага ў 1942 годзе гестапаўцамі. У дзёніку запісаны многія вершы Тараса Рыгоравіча Шаўчэнка. Знаходзіліся ў фашысцкім засценку, не бацька рабіў гэтыя запісы па памяці.

П. СУДАКОЎ.

ТАРАСУ ШАЎЧЭНКУ

Музыка Д. Квалінава

Словы А. Русіка

Таволга

Ла-лі-лі ка-зар па-у-ра-
А-у-го-тих пес-ни-х бес-на-пав-ни-х а-д-а-у-ен

1-нема-ко-се бес-ни-х пев ка-зар, а-у-го-тих

ли-дзя-сн-ца дар тва-
А-то-е

пес-ни-х бес-на-пав-ни-х а-д-а-у-ен ли-дзя-сн-ца

Хадзіў кабзар па Украіне,
На кобзе песні пёў кабзар,
А ў гэтых песнях-вясельных
Адаў ён людзям сэрца дар.

А тое сэрца — спеў вясномы,
Яно з дыяпроекты красы,
З агню маланак перуновых,
З рубін крынічнае расы.

Рэве та стогне Дніпр шырокі,
Нісе ён песні кабзара,

Аб Украіне вольнай, любай
Збыліся мары песняра.

Спялі з табой сястрыцы рукі
У свой вянкі на веквяжы.
Прылі паклон ад Беларусаў
З дыяпроекты родных берагоў!

Квітнее вольная Украіна
У вясеню свайго красы,
Рэве та стогне Дніпр шырокі,
І славу ў свет аб ёй нісе.

ВАЯЎНІЧЫ РЭАЛІСТ

ГЕНІЯЛЬНЫ ўкраінскі паэзі рэвалюцыянер, мастак і мысліцель Т. Шаўчэнка быў вялікім знаўцам і тонкім ценіцелем літаратуры, у тым ліку зарубежнай. Яго адначасу сучаснік Кабзара П. Куліша, «не было ніжы жывой і жыватворнай, наб яму ў рукі трапіла, ды і ляжала ў яго непрачытаная». Пра ўсё гэтае разнастайныя кнігі Шаўчэнка меў сваё арыгінальнае і глыбокае меркаванне.

Паводле сведчання таго ж Куліша, «чулі мы яго крытычныя развагі з яго аўснаў і дзіваў не раш дзіваў, як ён глыбока ўваходзіў у самую сутнасць літаратурнай справы».

Т. Шаўчэнка цікавіла перш за ўсё сучасная літаратура. Ён выдатна разумеў яе ролю ў жыцці народа. Вось чаму яго меркаванні і водгукі аб сучаснай зарубежнай літаратуры займаюць такое важнае месца як і ў мастацкіх творах, у прыватнасці, ў аповесцях, так і ў «Дзёніку» і п'есмах.

Т. Шаўчэнка высока цаніў прагрэсіўных пісьменнікаў — рэвалюцыйных романтистаў (Вайрна, Бар'е), рэвалюцыйных дэмакратаў (асабліва Беранжа), а таксама вялікіх прадстаўнікоў крытычнага рэалізму (Дайнека, Бальзака). У яго ён знаходзіў сучасныя думкі і дарэгія сэрцу прынцыпы народнасці і рэалізму. І наадварот: усё кансерватыўнае і рэакцыйнае выклікала рэзкае асуджэнне Кабзара.

Так, «вясёлка шатландца», славагата ў свой час англійскага раманіста Вальтэра Скота ён цаніў толькі як «апсіальніка прыроды» («Музыкант») і стваральніка «жыва апісаных» персанажаў («Прагулка з задвальненнем і не без маралі»). Аляксандра Дзюма, у процівагу агульнаму захваленню, Шаўчэнка называў сентыменталістам, нявольным справіца з «волаўскай тэмай», «паубогам» «французскіх паварных апаляданаў», якія слепа пераімаў «новыя апалядальнікі нашых дзён», г. зн. некаторыя маладыя рускія пісьменнікі сярэдзіны XIX стагоддзя.

З паслядоўнай цвёрдым масцю ставіўся Т. Шаўчэнка да рэакцыйных, асабліва да ліберальных пісьменнікаў, якіх здраўдвалі перасом народа. Гэта можа праказаць, напрыклад, на яго стаўленні да Шатабрыяна і Эжэна Сю, у вялікай украінскага паэты і мысліцеля выклікала саркастычнае заўвагу «разважанне» Шатабрыя-

на, гэтага «гордага арыстакрата-педанта», аб чалавечым шчасці. Шатабрыян сцярджаў па словах Шаўчэнка, што «спраўданае шчасце нядорага каштуе», што «дарагое шчасце — дрэннае шчасце», чым закляў да паслухнасця, да адмовы ад барацьбы за лепшае жыццё, Кабзар з непражэтым здэкам і катаржачнасцю азначае, што Шатабрыян «не меў ніякага ўяўлення аб сапраўдным шчасці, а на такога шчасліва, як, напрыклад, у цяпер, горды арыстакрат-педант і зірнуць не хацеў, не толькі завесці гаворку пра шчасце са смертам. Велікі Маладушны вы, Шатабрыяне Шатабрыян да Камбура!»

Не менш адмоўнае было стаўленне Т. Шаўчэнка і да ліберала Эжэна Сю. Калі Шатабрыян з'яўляўся адкрытым класавым антыпадам украінскага паэта-рэвалюцыянера, дык Сю — замаскіраваны, прыкрытым ліберальна-філантрапічным тэорыямі. Т. Шаўчэнка неаднаразова асуджаў «грамы» Сю са сваймі агіднымі «грамыямі». У п'есме да Рэнніна ад 7 сакавіка 1850 года ён пісаў: «Сю, па-мойму, падобны да жывалісца, які, не вывучыўшы добра анатомію, каб пакрыць сваё існаванне, ён яго паўважывае. Праўда, падобнае паўважыванне афэктывнае, але ўкраіне яго імгненна!»

Творы Сю, пакуль чытаем — падабаецца і помнім, а прачытаў і забываеш. Эфект і больш нічога! Не такі наш Гоголь! — сапраўдны знаўца сэрца чалавечнага! Самы мудры філосаф і самы завзятны паэт павінен з вялікай пашанай ставіцца да яго, як да чалавэка-любы!»

Асуджаў Т. Шаўчэнка і кансерватыўна-рэакцыйных пісьменнікаў зарубежных славянскіх літаратур. Напрыклад, ён адмоўна ставіўся да Міхаіла Грабоўскага і асабліва да «мізэрага Падуры» — прадстаўнікоў «украінскай школы» польскіх паэтаў-рамантыкаў, якія скажалі мінулае і сучаснае жыццё ўкраінскага народа.

Т. Шаўчэнка цікавіўся не толькі мастацкай літаратурай зарубежных краін, але і іх эстэтычнай і крытычнай думкай. У прыватнасці, ён уважліва вывучаў эстэтыку польскага ліберальна-буржуазнага паэты і філосафа-іdealіста К. Лібельта.

Кароль Лібельт быў вучнем і ў пэўнай меры паслядоўнікам Гегеля. Да нямецкага іdealіста Т. Шаўчэнка заўсёды ставіўся крытычна, пра што сведчыць хоць бы яго водгук аб Канце ў п'есме «Трызна», Зразумела, ён неадхвална паставіўся і да яго паслядоўніка Лібельта.

Трохтомная «Эстэтыка» Лібельта, з якой паэт пазнаёміўся ў сшытку, зрабіла на яго ўвогуле адмоўнае ўражанне. Адно з асноўных яго сцярджэнняў аб тым, што мастацтва — «думка божа», якая пераляваецца ў словы, адценні, фарбы, у камень, перапрацоўваючы мёрты матэрыял у адвядзеныя формы, — мае іdealістычную аснову. Падобны сцярджэнні адразу ж нацяржылі Шаўчэнка, Наогул, заўважае ён, «Эстэтыка» напісана «жорстка, нісла, прыгартна. Сапраўдны нісла суп-васэр». Шаўчэнка адразу ж убачыў, што Лібельт «толкі ліша па-польску, а адчувае... і думкае па-мяцку», «прапітаны нямецкім іdealізмам», «вершыць у безжыццёвую прыгажосць нямецкага худага, доўгага іdealіста, як і нябожчык В. А. Жукоўскі».

Т. Шаўчэнка быў барацьбітом супраць зарубежнай кансерватыўнай і асабліва рэакцыйнай літаратуры, яе філосафскай асновы — іdealістычнай эстэтыкі. Яго выказванні, разважання і водгукі вучаць нас прымышлівасці ў ацэнцы адмоўных, варожых нам з'яў у зарубежнай літаратуры не толькі нікула, але і нашага часу. У гэтых адносінах Шаўчэнка выступае як наш сучаснік, як актыўны ўдзельнік барацьбы за развіццё народна-дэмакратычнай сусветнай літаратуры.

В. АХРІМЕНКА,
кандыдат філалагічных навук.

«Шаўчэнка і Чарнышэўскі». Карціна мастака Ю. Спірыова.

ЗВОНЯЦЬ БОМЫ

Тараса пагнаў з сабой пан
З роднае краіны.
Янка КУПАЛА.

Звоняць бомы, звоняць бомы,
Нісе ў небе масці.
Едзе, едзе пан дадому,
Койні ржучы ў лес.

Звоняць бомы, звоняць бомы,
Гразі ідэюць спіцы.
У карце, як і дома,
Пану добра спіцца.

А на козлах, на падножках
Знатнае карты
Служу-хлопца дожджым хвосца,
Едзе ледзь азветы.

Па дарозе, па гасцінцы
Стужкай капына...
Вочы сплюшчыць, хлопцу спіцца
Маці Украіна.

Па дарозе, па адногах
Цемне, глуш лясная.
Сніцца сёстры пад прыгонам,
Дзе яны Не знае...

Пад сярнячым мокрым світкам,
Гіюна б'ецца сэрца,
Раскаціцца з пакскай сцяй
Прагне, не дажджэцца...

Звоняць бомы, звоняць бомы,
Лесам пра карты,
Дары-мары ў пагоно
Паляці светам.

Дзе ты, воля! Дзе свабода!
Дзе народ раскуты!
Год ад году, год за годам
Роспал і пакуты.

Надвоярочка пестронкі,
Гразі шпурлююць спіцы.
Звоняць бомы з воням званікам,
Воля хлопцу спіцца,
Станіслаў ШУШКЕВІЧ.

Творчасці Шаўчэнка надзвычай шматгранная, але былі ў ёй два лейтматывы, дзве тэмы, якія пранізваюць усю яго паэзію. Гэта — журба яго глыбока народнай лірыкі, народная людскімі пакутамі, сацыяльная і нацыянальная беспрацяўнасць народа, і гэтыя педас яго сатырычных, поўных сарказму пазэм і пазэтычных паслэнчэў, што былі непасрэдным зяклікам да барацьбы з царызмам.

ПЯСНЯР НАРОДНАГА ГНЕВУ

Шаўчэнка — глыбока народны паэт, і калі мы гаворым пра яго народнасць, то маем на ўвазе не толькі наследаванне фальклорным пазэтычным традыцыям, не толькі папулярнасць сярод шырокага маса, а перш за ўсё тое, што яму ўдалося з надзвычайнай мастацкай сілай увасабодзіць унутраны свет пакрыўджанага, заняволеннага народа, з вялікім майстарствам раскрыць багацце яго душы, яго спадзеванні і мары. Шаўчэнка з поўным правам можа сказаць, што гісторыя яго жыцця — гэта частка гісторыі яго Айчыны.

У адным з самых аскравых аўтабіяграфічных вершаў «Як бы вы зналі, пенічы» Кабзар супрацьстаўляе сябе дааранскім пазэтам, якія бачылі ў вясцы ідылю, «краіна на зямлі». Расказваючы пра сваё дзцінства, ён раскрывае страшную праўду пра жыццё сялянства.

Не называю я раем,
Тую хадзінаву ў гаі.
Над чыстым ставом край сцяла.
Мяне там маці спавіла,
І спавіваючы снылава,
Сваю нуду перадала.
Свайго дачкіне... У гаі.
У той хадзіне, у раі
Я бачыў пекла...

(Пераклад П. Броўкі).

Вершы, напісаны ўжо ў сшытку, прасякнуты глыбокай павагай да жанчыны-працаўніцы, спачуваннем да яе пакут. Гаротнай долі жанчыны прысвечаны і такія творы паэта, як пазэмы «Наймачка», «Кабзар», «Варнак», лірычныя вершы «Трынаццаць мне тады мінала», «Мы разам некалі раслі» і іншы. Творы гэтыя пісаліся ў

роўныя часы, розныя яны па сваёму стылю, сваім пазэтычным асаблівасцям, але іх аб'ядноўвае глыбокае пакутлівае журботы і абурэння страшнай несправядлівасці, здаекам над прыгонай даччынай. І калі Кабзарна — перакорліва ахвара несправядлівасці, калі герой верша «Не спадзеся, а ноч, як мораль добраахвотна адмаўляецца ад помсты, то героі пазэтычных творчых «Сон» была асноўнай прычынай ссылкі Шаўчэнка.

Бліскучым узорам палітычнай пазэзі Шаўчэнка трэба лічыць пазэму «Кабзар». З надзвычайнай сатырычнай вострастай тут раскрыта дрэнная сутнасць палітыкі царызму ў адносінах да народаў, якіх насялялі Расія, іх становішча ахарактарызавана вядомым шаўчэнкаўскім афарызмам, поўным горкай іроніі:

Ад маладваніна да фіна
На мовах усіх усё
Маўчыць...
Бо благодзеіствую...

Грозная пазэтычная збор паэта была заўсёды нацэлена супраць прыгнатылікаў усіх працоўных.

Адной з вяршынь творчай спадчыны Шаўчэнка з'яўляецца новалікі памерам, але глыбокі зместам «Запавет», які таксама ўвайшоў у зборнік «Тры леты». Гэта — палымны зяклік да сучаснасці і наступных пакаленняў, твор, падобнага якому не было на той час ні ва ўкраінскай, ні ў рускай паэзіі.

«Запавет» — гэта палітычная праграма Кабзара, зяклік да непрымырнай барацьбы за волю, за новае, годнае чалавэка жыццё.

«У пакутах думкі, у нястачыні барацьбы, у праграм шуканні праўды, учытванасці ў крывае пісаньня старога Герцэна, Чарнышэўскага, Дабролюбава, выкоўваў Тарас Рыгоравіч свой палітычны, сацыяльны, філосафскі светлагляд», — зазначае Максім Рыльскі. Светлагляд Шаўчэнка-паэта, Шаўчэнка-мастака — гэта светлагляд палкага барацьбіта за праўду, за ішчыце народа. Імяна таму ён і стары такі твораў, што вельмі застатуюцца ў скарбцы сусветнага мастацтва.

Э. МАРТЫНАВА.

Замішаннем слухаў я ў дзіцінстве чужою Украінскую песню «Рэве ды стогне Дніпр шырокі». Не ведаў я тады, што словы гэтай песні належыць Тарасу Рыгоравічу Шаўчэнку — вялікаму Украінскаму паэту. Даведаўся пра гэта толькі пазней, калі, будучы вучнем самогды, прачытаў кніжку «Кабзар», якая невучыла мяне любіць і шанаваць чужоіны свет пазізі наогул і шаўчэнкаўскай у прыватнасці.

Я дарага рэліжыя стаіць і зараз на паліцы маёй бібліятэкі Шаўчэнкаўскі «Кабзар» на беларускай мове ў чырвонай вокладцы выдання 1939 года.

На ўсё жыццё я захаваю гераічную любоў да пазізі Тараса Шаўчэнка.

Н. ПАНУКА,
настаўнік.
Добрушскі раён.

ДАРАГІЯ РЭЛІКВІІ

Замішаннем слухаў я ў дзіцінстве чужою Украінскую песню «Рэве ды стогне Дніпр шырокі». Не ведаў я тады, што словы гэтай песні належыць Тарасу Рыгоравічу Шаўчэнку — вялікаму Украінскаму паэту. Даведаўся пра гэта толькі пазней, калі, будучы вучнем самогды, прачытаў кніжку «Кабзар», якая невучыла мяне любіць і шанаваць чужоіны свет пазізі наогул і шаўчэнкаўскай у прыватнасці.

Я дарага рэліжыя стаіць і зараз на паліцы маёй бібліятэкі Шаўчэнкаўскі «Кабзар» на беларускай мове ў чырвонай вокладцы выдання 1939 года.

На ўсё жыццё я захаваю гераічную любоў да пазізі Тараса Шаўчэнка.

Н. ПАНУКА,
настаўнік.
Добрушскі раён.

У ЮБІЛЕЙНЫЯ ДНІ

Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Міністэрства культуры БССР прысвечыў Кабзару пасвячэнне вучонага савета. З уступным словам выступіў дырэктар Інстытута акадэмік АН БССР П. Глебоў. На пазэтычны былі звароты да паэты Т. Шаўчэнка і беларускіх фальклору і літаратуры (І. Сідуріна), «Творчы шлях Т. Шаўчэнка» (І. Сідуріна), «Т. Шаўчэнка і беларуская пераходнасць» (І. Сідуріна), «Т. Шаўчэнка і гэтае» (І. Сідуріна), «Т. Шаўчэнка і мастак» (Л. Даброў), «Т. Шаўчэнка і этнограф» (В. Бандрарчы), «Т. Шаўчэнка і музыка» (Л. Даброў).

Да 150-годдзя з дня нараджэння Тараса Шаўчэнка Гомельская абласная бібліятэка падрыхтавала і распаўсюдзіла сярэд масавых бібліятэк інструментальна-металічнае пісаньне, у якім даваліся парадкі, як лепш правесці свята. У бібліятэцы наладжана ілюстрацыйна-інфармацыйная выстаўка.

У клубках бібліятэкаў школах з'яўляюцца раёна абформленыя ідэіныя вечары, бібліятэчныя плакаты, праводзяцца літаратурныя вечары, прысвечаныя жыццю і літаратурнай дзейнасці Тараса Шаўчэнка. З 1 сакавіка ў асноўных клубках рамануюцца бібліятэкі, прысвечаныя жыццю і творчасці Т. Шаўчэнка. У рабочых літаратных праводзяцца чыткі твораў Т. Шаўчэнка.

У гэтыя дні ў асаблівасці свайго таленту Якуб Колас значна адрозніваецца ад Тараса Шаўчэнка. Ён выдатны жыццёвы ідарэгіта ён і прыроды, мастак-апаэзіст. Як і Шаўчэнка, Колас успрымае свет музыкальна, але не ў гэтым яго стылі. Галоўная сіла яго ў фарбах, у малюнінасці, у пластычнасці, у дакладнай рэалістычнасці маляўніцтва. Якуб Колас — паэт пераважна эпічны, таму і традыцыйны Шаўчэнка, які і іншым майстарам пазэзі, ён развіваў у адвядзеным тэму і эпічнай прыроды свайго таленту.

Для Максіма Багдановіча, які выхоўваўся на лепшых узорках сусветнай пазэзі, Тарас Шаўчэнка быў адным з самых любімых пазэтаў. І змяняўся, што ён адзін з першых спрабаваў разгадаць скарт майстарства вялікага Кабзара, пазнаць чарудзёную сілу і красу яго лірыкі такой мудрай у сваёй прастаце і такой крыхаль-

на чыстай у сваіх пачуццях. Два артыкулы М. Багдановіча, прысвечаныя стагоддзю з дня нараджэння Украінскага паэта, ставяць на ўзровень лепшых работ той эпохі і не страцілі свайго значэння ў наш час. Галоўная вартасць іх ва ўдумлівым і праніклівым аналізе зместу і формы пазізі Шаўчэнка, і раскрыцці народных вытокаў яго пазэтыкі і астыіты.

Вялікую цікавасць у Багдановіча выклікала пазэтычная спадчына Шаўчэнка, асабліва яго вершы песнянага складу, з чыста народнымі метрамі. Арыентуючыся на творчую практыку Шаўчэнка, Лермантава і некаторых іншых пазэтаў, ён спрабаваў абтунтаваць народны кірунак развіцця беларускай пазізі на аснове творчага выкарыстання песняных пазэтычных скарбаў. Імяна ў гэтым заключалася асноўны пафас артыкула М. Багдановіча «Завыты шлях», напісанага ў 1915 г.

Вершы Максіма Багдановіча, напісаныя ў народным стылі, безумоўна залежыць ад традыцый Шаўчэнка, але залежыць гэта не механічна, а глыбока творча. Шаўчэнка тут быў толькі арыентірам, ён паказваў шлях, і з той траіца іду. Супастаўляючы ўзоры народна-песнянага лірыкі аднаго і другога паэта, мы бачым толькі агульнасць прычынаў, імкненне адрадыцца на новай эстэтычнай аснове пазэтыку народнай песні, вынарыцца ў мэтак узбагачэння пазізі невучычыннага мабычкі народнага верша.

Прыклад Т. Шаўчэнка-песняра, які арыентаваўся на духоўны скарбы свайго народа і бліскача развіваў іх на аснове здыбнатна пазэтычнай пазізі, аблягчы творчыя пошукі беларускіх пазэтаў, дапамагав ім авалодаць багаціямі свайго нацыянальнай культуры, свайго творчасці Шаўчэнка актыўна ўплываў на характар беларускага верша. Пад уздзеяннем творчага вопыту рускай і Украінскай пазізі на аснове сваіх нацыянальных традыцый выпрацоўваліся лірычныя і ліра-эпічныя жанры нашай літаратуры.

Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя, адкрыўшы новую эпоху ў духоўным творчым яднанні братніх народаў, далучыла пазэтычную спадчыну Шаўчэнка да багаціў сацыялістычнай культуры, зрабіла

яе здыбнаткам усіх савецкіх людзей.

Народная савецкая пазізі ніколі не парывала з традыцыямі рускай і Украінскай класікі. Лі самых вытокаў лірыкі зваротлася да гэтых традыцый, які да сваёй нацыянальнай пазэтычнай спадчыны, і чарпала там для сабе мастацкага сілу. Выпты класічнай пазізі быў моцнай апорай у творчым развіцці многіх і многіх беларускіх пазэтаў 20-х гадоў. Ён з'явіўся трынаццаці-дваіх ідэяна-мастацкага росту і ўзможнення. Толькі арыентуючыся на класічную спадчыну і на творчы здыбнаткі лепшых савецкіх пазэтаў, наша пазізі парываўна хутка пераадоледа абстрактны рамантызм і паказе новага чалавэка і швэрта стала на шлях глыбокага, паўнакроўнага рэалізму, які характарызуецца яе творчы метал. У гэтым, вядома, немалу ролю адгравала і пазэтычная спадчына Шаўчэнка.

Многія беларускія савецкія пазэты стараімага пакалення знаёмліліся з творами Шаўчэнка ішчэ ў дзіцячым і юнацкім гады. І з той пары яны становіліся іх спадарожнікамі на ўсё жыццё. Пятрыўс Броўка, Максім Танк, Уладзімір Дубоўна, Максім Лужанін пішучы аб незабытым уражэнні, якое зрабіла на іх пазізі Украінскага песняра, і аб тым, якое велізарнае значэнне меў яна ў стаўленні іх творчых індывідуалінасцей, у іх духоўным і пазэтычным узбагачэнні. Асабліва моцны ўплыў Т. Шаўчэнка адчуў на сабе Паўлюк Трус «Кабзар» быў для яго найдаражэйшай кнігай пазізі.

Побач з Пушкіным, Лермантавым, Нікрасавым, Міцкевічам, Маякоўскім і іншымі выдатнымі пазэтамі славянства, беларуская савецкая пазізі па праву можа называць сваім натхніцелем, сваім пазэтычным настаўнікам і Шаўчэнка. Яго слаўныя традыцыі, узбагачаныя вопытам сацыялістычнага рэалізму, знайшлі на нашай нацыянальнай пазэтычнай глебе сваё плённае развіццё.

Для сучаснай беларускай пазізі, які і для ўсёй савецкай літаратуры, творчасці Тараса Шаўчэнка — высякароднейшым прыклад сувязі пазэты з жыццём народа, выдатная школа мастацтва, жывая дзейная сіла нашай сучаснасці.

